

REFORMA SĄDOWA

MIESIĘCZNIK

POŚWIĘCONY

NOWYM USTAWOM PROCESOWYM.

PRENUMERATA WYNOŚI:

Rocznie 2 zł. 23 ct.

Półrocznie 1 zł. 23 ct.

Numer pojedynczy
30 ct.

ADRES

Redakcyi i Administracyi:

LWÓW,

ul. Sobieszczyzna 4.

REDAKTOR i WYDAWCA: ROMUALD A. LEWANDOWSKI.

O ZABEZPIECZENIU

wedle ordynacyi egzekucyjnej.

Przez

Dr. JÓZEFA BÜHNA.

(Ciąg dalszy.)

II. Strony i Sądy.

Przepis §. 90. o. e. odnosi się i do egzekucyi zabezpieczającej. Egzekucya zabezpieczająca dozwoloną być może tylko na rzecz tego i przeciw temu, kogo wymienia tytuł egzekucyjny jako uprawnionego czyli zobowiązanego. Na rzecz innej osoby lub przeciw innej osobie dozwolnić można egzekucyi zabezpieczającej tylko wtedy, jeśli przejście prawa lub obowiązku zostanie dokumentem publicznym lub publicznie zawierzonym wykazane.

Jeśli takiego dokumentu przedłożyć w pewnym przypadku nie można, musi być uzyskany przed dozwoleciem egzekucyi a gdyby zmiana taka zaszła w toku egzekucyi — przed dalszem jej przeprowadzeniem wyrok sądowy. (§. 10 o. e.). Wyrok ten musi orzekać, że prowadzący egzekucyą jest uprawnionym do egzekucyi albo że ten, przeciw komu wniosek egzekucyjny jest skierowany, jest dłużnikiem. Egzekucyą zabezpieczającą można uzyskać, choć taki wyrok nie jest jeszcze prawomocny. (arg. z §. 370. o. e.).

Jeśli chodzi o spółki handlowe jawne lub komandytowe lub o spółników takich spółek, mają zastosowanie przepisy §. 11. o. e. a jeśli chodzi o egzekucyę przeciw gminie, lub zakładowi pod publicznym

nadzorem zostającemu, przepis §. 15 o. e. Władza polityczna ma orzec, czy egzekucya na pewnym majątku zakładu lub gminy dopuszczalna. Czy zaś zachodzi niebezpieczeństwo z §. 370 o. e., o tem orzeka wyłącznie sąd.

W postępowaniu egzekucyjnym odróżnić należy 2 sądy: —

a) sąd dozwalający egzekucyi,

b) sąd przeprowadzający egzekucyą (sąd egzekucyjny).

Do dozwoleń egzekucyi dla zabezpieczenia właściwymi są następujące sądy:

α) jeśli wydanie opiera się na wyroku końcowym (§. 370. 371. 1. 372. o. e.) albo na nakazie zapłaty w postępowaniu nakazowym lub w procesie regresowym syndykackim albo na nakazie zapłaty lub nakazie zabezpieczenia w postępowaniu wekslowem (§. 371. 2. o. e.), — sąd procesowy pierwszej instancji wzgl. sąd, który wydał nakaz zapłaty. Chociażby nakaz zapłaty (zabezpieczenia) w skutku rekursu wydał sąd wyższy, do dozwoleń egzekucyi właściwym jest zawsze sąd pierwszej instancji;

β) jeśli żądanie opiera się na uchwale niespornej, sąd, w którym sprawa niesporna w pierwszej instancji się toczyła;

γ) jeśli żądanie opiera się na nakazie zapłaty w postępowaniu upominawczem (§. 371. 3. o. e.), sąd który wydał warunkowy nakaz zapłaty;

δ) jeśli żądanie opiera się na wyroku karnym orzekającym o roszczeniach prywatnych, sąd w §. 4. al. 6 wymieniony, więc w pierwszym rzędzie sąd miejsca zamieszkania dłużnika a gdyby sądu takiego na obszarze, gdzie niniejsza ustawa obowiązuje, nie było, sąd miejsca położenia majątku, w braku zaś takiego sądu, sąd, gdzie pierwsza czynność egzekucyjna ma być przedsięwzięta.

Wedle §. 374. o. e. może być dla zabezpieczenia pretensyi dozwolona prenotacya prawa zastawu na realności dłużnika.

Na podstawie tedy wyroku karnego, w razie dozwoleń wznowienia postępowania karnego, byłby do dozwoleń prenotacyi prawa zastawu dla roszczenia prywatnego właściwym w pierwszym rzędzie w myśl §. 4. al. 6. o. e. sąd procesowy dłużnika t. j. sąd miejsca zamieszkania bez względu na to, gdzie się znajduje księga gruntowa dla realności, na której prawo zastawu ma być zaprenotowane.

Inaczej zaś jest przy intabulacyi egzekucyjnej prawa zastawu. W myśl §. 88. al. 1. o. e. do dozwoleń wpisu prawa zastawu, jeśli chodzi o jeden z tytułów egzekucyjnych w §. 4. ust. 1—4 o. e. wyszczególnionych, właściwym jest ten z wyliczonych w §. 4. al. 1—4 o. e. sądów, który tam dla dozwoleń egzekucyi jako sąd właściwy jest powołany; jeżeli zaś wniosek o wpis prawa zastawu opiera się na innym tytule egzekucyjnym, właściwym jest do dozwoleń wpisu sąd, przy którym prowadzi się wykaz hipoteczny dotyczącej realności. Ponie-

waż orzeczenie karne o roszczeniach prywatnych jako tytuł egzekucyjny zamieszczone jest w §. 1. w ustępie 8. o. e. a ustęp 8. §. 1. o. e. nie jest zawarty w §. 4. al. 1—4 o. e., przeto na podstawie orzeczenia karnego o roszczeniach prywatnych do dozwoleń intabulacji prawa zastawu właściwym jest sąd, w którym prowadzi się wykaz hipoteczny dla dotyczącego ciała hip., bez względu na to, czy sąd ten jest sądem procesowym dłużnika czy nie.

Jeśli roszczenie zostanie nowym prawomocnym wyrokiem karnym ponownie przyznane, o zanotowanie wykonalności prawa zastawu należałoby wnieść prośbę w dle anal. z §. 88. al. 1. o. e. do sądu hipotecznego, choćby prenotacją w myśl §§. 373. 374 o. e. zezwolił inny sąd t. j. sąd procesowy dłużnika.

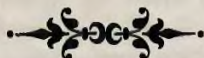
Dlaczego zaś ustawa taką różnicę usankcjonowała, na to materiały kodyfikacyjny — o ile on w ogłoszonych przez c. k. Ministerstwo sprawiedl. „Materialien aus den neuen österr. Civilprocessgesetzen“ jest zupełny — nie daje odpowiedzi.

Z motywów do §. 88. o. o. zdaje się wynikać, że i dozwoleń prenotacji prawa zastawu należeć powinno do sądu hipotecznego — a nie do sądu procesowego. Konsekwentnie też tak być powinno. Prawdopodobnie nie liczono się jednak z danym wypadkiem przy uchwalaniu §. 373 o. e. i przeoczono go.

ε) W przypadku §. 373 o. e. właściwym jest do dozwoleń egzekucji sąd obwodowy, w którego okręgu znajduje się sąd powiatowy w §. 4. al. 6. o. e. wymieniony. W pierwszym rzędzie zatem sąd obwodowy, do którego należy forum domicilii dłużnika a gdyby dłużnik nie miał sądu powszechnego (§§. 65. 66. n. j.), na obszarze niniejszej ustawy, sąd obwodowy, do którego należy sąd powiatowy, prowadzący księgę gruntową obciążyć się mającej realności lub zahipotekowanego prawa rzeczowego, a gdyby i takiego sądu nie było, sąd obwodowy, w którego okręgu trybunalskim pierwsza czynność egzekucyjna faktycznie ma być przedsięwziętą.

ad 2. Wykonanie egzekucji zabezpieczającej należy do sądu egzekucyjnego. (§§. 17—20. o. e.). Tu obowiązują te same przepisy co i przy egzekucji stanowczej. Wniosek na zaniechanie wykonania dozwolonej czynności egzekucyjnej, albo na uchylenie lub ograniczenie egzekucji zabezpieczającej podać należy w sądzie, który w myśl §. 375 o. e. powołany był do dozwoleń egzekucji zabezpieczającej albo w sądzie egzekucyjnym, stosownie do tego, czy wniosek uczyniony zostanie przed rozpoczęciem egzekucji czy potem (§. 33. o. e.).

C. d. n.

O prorogacyi

miejscowej właściwości sądu i jej stosunku do prorogacyi rzeczowej właściwości

napisat

Dr. M. Allerhand.

Austryacka norma jurydukcijna omawia właściwość sądu umowną w §. 104 n. j. Oprócz tego przepisu traktuje o umownej właściwości sądu także §. 88. n. j. T. zw. *forum contractus* było zawarte w rządowym projekcie normy jurydykcyjnej i było podobnie unormowane, jak w §. 43. n. j. z r. 1852. W toku rozpraw parlamentarnych zmieniono *forum contractus* o tyle, że dla właściwości sądu, w obrębie którego położone jest miejsce zapłaty, nie wystarcza wyraźna umowa, że dopełnienie umowy ma nastąpić w miejscu zapłaty, lecz ponadto potrzebnem jest i upoważnienie do wniesienia w tem miejscu skargi.

Sprawozdanie wydziału izby poselskiej (str. 14.) twierdzi, że przez tę zmianę: „den bisherigen reinen Gerichtstand des Vertrages hinüberleitet in den prorogirten Gerichtsstand“; w rzeczywistości jednakowoż nie tylko stworzono pokrewieństwo pomiędzy *forum contractus*, a *forum prorogatum*, lecz unormowano obok pierwszego i drugie i związane je tak ze sobą, że jedno bez drugiego istnieć nie może.

Jeżeli więc unormowano umowną właściwość aż w dwu miejscach, zachodzi pytanie, jaki ich jest wzajemny stosunek.

Zanim odpowiemy na to pytanie rozważmy, w którym miejscu ustawy znajdują się rozstrzygające w naszej kwestyi §§. 88. i 104. n. j. §. 104. n. j. znajduje się przy końcu drugiej części traktującej o właściwości sądów w sprawach spornych. Druga część normy jurydykcyjnej dzieli się na dwa rozdziały, z których pierwszy normuje właściwość rzeczową, drugi zaś właściwość miejscową.

Można więc §. 104 n. j. odnieść albo do drugiego rozdziału albo do całej drugiej części. W pierwszym wypadku odnosiłby się tylko do właściwości miejscowej, w drugim tak do miejscowej jak i do rzeczowej.

Przeciw pierwszemu zdaniu przemawiałaby treść §. 104. n. j., skoro w drugim jego ustępie jest mowa o właściwości rzeczowej; za drugim zdaniem przemawia ogólnie opiewająca treść pierwszego ustępu §. 104. n. j., w którym nie ma różnicy pomiędzy właściwością rzeczową a miejscową.

§. 88. n. j. znajduje się w drugim rozdziale drugiej części i tak w obec tego jak i całej swej treści odnosi się niewątpliwie do właściwości miejscowej.

Kwestya, jaki stosunek zachodzi pomiędzy §. 88. a §. 104 n. j. nie jest pozbawioną praktycznej doniosłości. Pierwszy zawiera inne wymogi dla skuteczności umowy, aniżeli drugi.

Umowa, która nie podpada pod przepis jednego paragrafu, może podpadać pod drugi. Tak n. p. jeżeli stanęła umowa, że dopełnienie kontraktu ma nastąpić we Lwowie, zaś skarga ma być wniesioną w Krakowie. Umowa taka nie podpada pod przepis §. 88. n. j., skoro miejsce zaskarżalności nie jest miejscem dopełnienia umowy. Czy jednakowoż ta umowa co do właściwości sądu nie podpada pod przepis §. 104 n. j. i wedle tegoż nie jest skuteczną?

Wyrażonem zostało zdanie¹⁾, że §. 104 n. j. zawiera ogólny przepis o umowie co do właściwości sądów, że odnosi się tak do umowy miejscowej właściwości, jak i rzeczowej, że §. 88. n. j. jest postanowieniem szczególnem postanowienia w §. 104. n. j. zawartego tak, że umowa, która nie może być podsumowana pod jeden z wymienionych przepisów, podpadać może pod drugi, jeżeli zachodzą wymogi przez tenże ustanowione.

Jesteśmy zdania odmiennego.

§. 88. n. j. traktuje nie tylko o właściwości sądu miejsca dopełnienia umowy, lecz i o umowie co do miejscowej właściwości sądu. Forum z §. 88. n. j. jest tak forum contractus, jak i forum prorogatum. Jedno forum zostało tak związanem z drugim, że nie może być mowy o właściwości sądu miejsca dopełnienia umowy, jeżeli nie zawarto równocześnie umowy co do właściwości sądu. Skoro zaś ustawa stanowi jako wymóg właściwości sądu dopełnienia umowy, aby obok umowy co do miejsca dopełnienia także i umowa co do właściwości sądu, w obrębie którego owo miejsce dopełnienia jest położone, zawartą została, to konsekwentnie i do skuteczności umowy co do właściwości miejscowej sądu jest potrzebna umowa co do miejsca dopełnienia, któreby w obrębie tego sądu było położone. Bo tak ustanowienie miejsca dopełnienia umowy, jak umowa co do właściwości sądu stoją na równi; umowa co do właściwości sądu nie jest jedynie umową podrzędną w stosunku do umowy miejsca dopełnienia kontraktu. Dlatego to umowa co do miejscowej właściwości sądu jest pozbawioną wszelkiej doniosłości prawnej. jeżeli nie ustanowiono miejsca dopełnienia kontraktu w obrębie sądu umownego położonego, tak jak samo postanowienie miejsca dopełnienia umowy bez umowy co do właściwości sądu żadnych pod względem właściwości za sobą nie pociąga skutków²⁾.

¹⁾ Sperl-Vereinbarung der Zuständigkeit und Gerichtsstand des Erfüllungs-ortes 1897 Str. 156 i n. Także Demelius - Der neue Civilprocess ad §. 88, który twierdzi, że „absatz 1 des §. 88 hätte auch entfallen können, ohne eine Lücke zu hinterlassen“.

²⁾ W literaturze przez dłuższy czas przyjmowano, że forum contractus jest tylko forum prorogatum. Dla skuteczności f. c. był potrzebny zamiar poddania się

W §. 88 n. j. unormowaną więc jest umowa co do miejscowej właściwości sądu. Unormowanie to zawiera wszelkie wymogi prawne tak, że należy przyjąć, iż to co nie podpada pod przepis §. 88 n. j. nie powoduje miejscowej właściwości sądu. Jeżelibyśmy przeciwieństwo przyjęli, to doszlibyśmy do tego, że ustawa z jednej strony czyni umowę co do miejscowej właściwości zawisłą od ustanowienia miejsca dopełnienia umowy, z drugiej zaś uznaje ją ważną, gdyby nawet miejsce dopełnienia nie było umówionem. Jeżeli przyjmiemy, że umowa co do właściwości sądu li dlatego została w §. 88 n. j. unormowaną, aby ograniczyć właściwość sądu dopełnienia umowy, to należy, jeżeli się zarazem przyjmie, że umowa co do właściwości miejscowej sądu bez równoczesnej umowy miejsca dopełnienia w jego obrębie położonego jest skuteczną, przepis ustępu 1 §. 88 n. j. uważać za pozbawiony wszelkiej doniosłości prawnej. Jeżeli sama umowa co do właściwości sądu jest skuteczną, do czego ma służyć ustanowienie miejsca dopełnienia umowy?

Historia powstania przepisu §. 88 n. j. przemawia za wyrażonem zapatrywaniem, że umowa co do właściwości sądu miejscowej jest wtedy tylko skuteczną, jeżeli zarazem ustanowiono miejsce dopełnienia umowy w obrębie tego sądu położone.

Poseł JE. hr. Piniński postawił w wydziale izby posłów wniosek, aby §. 88. całkowicie skreślono i w §. 104 n. j. umieszczono osobny ustęp dotyczący t. z. *Fakturerengerichtsstandes*¹⁾. Wniosek ten odrzucono, zato zaś zmieniono pierwszy ustęp o tyle, że obok umowy co do miejsca zapłaty musi stanąć umowa co do zaskarżalności, aby skarga mogła być wniesioną przed sądem, w okręgu którego miejsce dopełnienia umowy jest położone. Gdyby wniosek hr. Pinińskiego stał się ustawą, wówczas umowa co do właściwości miejscowej sądu nie podlegałaby żadnemu ograniczeniu i li wedle §. 104 n. j. miałyby być ocenioną. Gdy go jednak odrzucono i zmiany w §. 88 n. j. poczyniono, umowa co do miejscowej właściwości stała się zawisłą od umowy co do miejsca dopełnienia. Być może, że wniosek hr. Pinińskiego nie zmierzał do ułatwienia umowy co do miejscowej właściwości sądu, z jego uchylenia i ustano-

---

orzecnictwu sądu, a zamiar ten mógł być wyraźnie wypowiedzianym, lub mógł wynikać z okoliczności konkludentnych. Dlatego też przyjmowano, że f. c. jest dopuszczalnym tylko przy tych zobowiązaniach, przy których umowa co do właściwości jest możliwą. Por. *Bethmann-Hollweg-Versuche über einzelne Theile der Theorie des Civilprocesses* 1827 Str. 23 i n. Nawet *Savigny-System* T. VIII. Str. 206 wychodził z tego założenia. Ustawa austriacka nie przywłaszczyła sobie wprawdzie konstrukcyi tej teoryi, lecz jej istotę, skoro f. c. wniknęło prawie całkowicie we for. pror. O całej kwestyi por. *Sperl* l. c. S. 20 Nr. 21, *Wetzell-System* (8 wyd.) §. 498 Nr. 6.

¹⁾ Por. *Zobkow Forum solutionis* (Czasopys prawnyca R. IV S. 65—86 i 129—142) S. 140; Treść rozprawy w wydziale ob. *Gellera-Centralblatt* T. XII S. 974. 975.

wienia klauzuli zaskarżalności wynika, że umowa co do miejscowej właściwości ma być utrudnioną.

Że umową tylko ten sąd może się stać miejscowo właściwym, w obrębie którego położone jest miejsce dopełnienia umowy, łatwo jest zrozumiałem. Sąd powinien tylko wtedy być dla sprawy właściwym, jeżeli to jest z jego okręgiem związaną. Ta zasada jest podstawą dla ustanowienia właściwości miejscowej, i tak ogólnej wedle miejsca zamieszkania lub pobytu, jak i szczególnej. Właściwość rzeczowa jest uzasadniona tem, że rzecz jest położona w obrębie sądu, sąd wskutek związku sprawy (forum attractum) jest dlatego miejscowo właściwym, ponieważ inna sprawa w związku pozostająca, w sądzie jest zawisłą. Jeżeliby stronom było dozwolonem póddać się jakimukolwiek bądź sądowi, to mógłby w sprawie pewnej rozstrzygać sąd, z którym sprawa w żadnej nie pozostaje łączności i dla którego zbadanie sprawy z powodu odległości byłoby zbyt utrudnionem. Dlatego to postanawia ustawa, że prorogacya miejscowej właściwości tylko wtedy jest dopuszczalną, jeżeli zarazem ustanowiono miejsce dopełnienia umowy w obrębie tego sądu położone¹⁾. W tym bowiem wypadku sprawa zostaje związaną ze sądem i prorogacya nie ulega wątpliwościom wyżej wyrażonym.

2. Jeżeli przyjmujemy, że prorogacya miejscowej właściwości jest tylko pod zawartymi w §. 88 n. j. warunkami dopuszczalną, to musimy zarazem przyjąć, że jest ona skuteczną tylko przy stosunkach prawnych w §. 88. n. j. wymienionych.

§. 88. n. j. wymienia wyraźnie tylko umowy i dlatego przyjąc należy, że prorogacya miejscowej właściwości nie może być skuteczną przy innych stosunkach prawnych, tak w szczególności przy jednostronnych stosunkach prawnych, dalej przy zobowiązaniach ex lege, ex delicto. Nie jest dopuszczalną prorogacya dla skarg rzeczowych. Co do tych ostatnich, postanawia §. 81 n. j., że skargi, których przedmiotem jest prawo rzeczowe dotyczące nieruchomości, mają być wniesione przed sądem, w obrębie którego nieruchomość jest położona. Sąd ten jest sądem

---

¹⁾ W §. 88 n. j. nie ma mowy o ustawowem miejscu dopełnienia umowy i dlatego prorogacya na sąd w obrębie którego to miejsce jest położone jest bezskuteczną, jakkolwiek de lege ferenda nic przeciw temu zarzucić nie można. Dopuszczalność prorogacyi miejscowej bez ograniczenia przyjmują Schuster-Oest. Civilprocessrecht S. 1—72 Nr. 5, Sperl l. c. S. 125. Demelius ad §. 104 n. j. (Beantwortung der Fragen ad §. 104 l. 2 i 3 omawia inną kwestyę). Motywa S. 83 przyjmują też, że nie ma ograniczenia co do miejscowej prorogacyi, jednakowoż tylko w odniesieniu do wyłącznie właściwych sądów, tak, że wedle nich jest postanowionem, który sąd może być w drodze umowy uchylonym, nie zaś, który w jego miejsce może się stać właściwym. A o to idzie w kwestyi niniejszej, gdyż nie ulega wątpliwości, że sąd ogólnie właściwy może być prorogacyą uchylony, a kwestya odnosi się do pytania, czy każdy dowolny sąd może stać się w jego miejsce lub obok niego właściwym.

wyłącznie właściwym. Sądy wyłącznie właściwe w myśl §. 76 i n. n. j. nie są właściwymi w tem znaczeniu, iżby żaden inny sąd w ich miejsce nie mógł o sprawie orzekać; wyłączność ma to znaczenie, że sąd ogólnie właściwy dla sprawy przez wyłącznie właściwy zostaje uchylony. Obok sądu wyłącznie właściwego może istnieć i inny jako właściwy, jeżeli ten ostatni jest t. z. Wahlgerichtsstand, a więc obok sądu z §. 77 n. j. sąd z §. 88 n. j.“.

Wobec tego prorogacya innego sądu w miejsce sądu rzeczowo właściwego jest dopuszczalną. Niedopuszczalną jest jednakowoż z innego stanowiska a mianowicie, że umowa co do miejscowej właściwości sądu odnosi się tylko do umów i tylko odnośnie do nich jest skuteczną, a pod umowami w §. 88. n. j. rozumieć należy tylko umowy obligatoryjne, a nie rzeczowe. Sąd rzeczowo właściwy (§. 81 n. j.) jest przeto wyłącznie właściwym i w tem znaczeniu, że prorogacya miejscowa nie jest dopuszczalną.

To samo wspomnieć należy i o sędzie właściwym dla spraw najmu i dzierżawy (§. 83 n. j.), jakkolwiek odnosi się właściwość do umowy. Nie dlatego, że sąd w §. 83 n. j. jest oznaczony jako wyłączny, nie jest prorogacya miejscowa dopuszczalną, lecz dlatego, że nie zachodzą wymogi dla ważnej prorogacyi konieczne.

Przy kontrakcie najmu lub dzierżawy odróżnić należy dwie strony: zobowiązanie wynajmującego i w najem biorącego. Wynajmujący lub wydzierżawiający może tam tylko dopełnić zobowiązania, gdzie przedmiot najmu jest położony. Umowa co do dopełnienia w innem miejscu jest nieważną, bo niemożliwą (§. 878 u. c.). Gdy zaś prorogacya miejscowa może się skutecznie odnosić tylko do tego sądu, w obrębie którego położone jest miejsce dopełnienia umowy, ostatnie zaś nie może być dowolnie oznaczone, przeto i prorogacya miejscowa, o ile dotyczy zobowiązania wynajmującego, nie jest dopuszczalną. W myśl §. 88 al. 1. n. j. rozstrzyga jedynie miejsce dopełnienia umowy po stronie pozwanego, zaczem wynajmujący może być z kontraktu najmu skarżony li przed sądem w §. 83 n. j. wymienionym, nigdy zaś przed innym.

Inaczej ma się rzecz ze zobowiązaniem biorącego w najem. O ile się odnosi do zwrotu przedmiotu najmu i innych z tego wynikających zobowiązań, prorogacya nie jest dopuszczalną. O ile zobowiązanie biorącego w najem odnosi się do zapłaty czynszu najmu, prorogacya miejscowej właściwości jest dopuszczalną. Czynsz może być w każdym miejscu płacony, gdy zaś dowolne miejsce dopełnienia umowy może być ustanowione, nic prorogacyi miejscowej właściwości nie stoi na zawadzie.

(C. d. n.).

---

¹⁾ Inaczej Demelius ad §. 104 n. j. i Wilke w Reformie sądowej T. 1. S. 87. 88. Przeciw ostatniemu Rawicz tamże §. 159—165.

Odpowiedź Drowi Lilienfeldowi.

Przeczytawszy replikę Dra Zygmunta Lilienfelda umieszczoną w nr. 5 i 6 „Reformy“, w pierwszej chwili postanowiłem nie odpowiadać, jednakowoż nie z tego powodu, jakoby wywody w niej zawarte mnie przekonały, ale z powodu sposobu jej zredagowania.

Po głębszym namyśle przyszedłem jednak do przekonania, że ani mnie ani czytelnikom „Reformy“ nie chodzi o sposób prowadzenia polemiki, tylko o dotarcie do źródła prawdy, — z tego też powodu będę się starał zupełnie przedmiotowo odpowiedzieć na twierdzenia zawarte w replice.

Otóż w pierwszym rzędzie należy się rozejrzeć w postanowieniach, o które się rozchodzi. Art. VII 2 u. z. p. c. brzmi: „nietkniętymi pozostaną przepisy praw cywilnych, które dla dokumentów prywatnych ustanawiają szczegółowe warunki dowodności. (Unberührt bleiben die Vorschriften des bürgerl. Rechtes, durch welche die Beweiskraft einer Privaturkunde von bestimmten Erfordernissen abhängig gemacht wird.)

Artykuł ten utrzymuje w pełnej mocy dowodowej między innymi i przepis §. 886 ust. cyw. a więc przepis ten nie tylko nie kwestyonuje ważności dokumentów sporządzonych w sposób §. 886 u. c. przepisany, ale przyznaje im ponadto w procesie moc dowodową (Beweiskraft) — tak przynajmniej ten artykuł ustawy wprowadzającej należy interpretować.

Tymczasem przepis §. 294 p. c. wymaga wbrew postanowieniu art. VII. ust. wpraw. i §. 886 u. c. do postawienia zupełnego dowodu na to, że zawarte w nim oświadczenie pochodzi od wystawcy, legalizacji sądowej lub notaryalnej, znaku ręcznego

Z istnienia tych obydwóch przepisów równocześnie w jednym dniu 9. sierpnia 1895 ogłoszonych przychodzi się do przekonania: po pierwsze, że między tymi przepisami istnieje sprzeczność; powtórze, że tę sprzeczność należy w drodze interpretacji tychże ustaw uchylić; po trzecie, że uzasadnienie interpretacji Dra Lilienfelda w tem polegające, jakoby przepis §. 294 p. c. jako późniejszy znosił wcześniejszy §. 886 u. c. nie co do ważności, ale co do mocy dowodowej dokumentu jest błędne, gdyż przepis art. VII u. z. p. c. utrzymujący w mocy przepis §. 886 p. c. równocześnie wydano z §. 294 p. c. (C. d. n.)

OKÓLNIKI i ROZPORZĄDZENIA MINISTERYALNE.

Z okazji wizytacy sądów powiatowych okręgu krakowskiego sądu krajowego wyższego przez c. k. inspektora sądowego doszły do wiadomości Prezydium tegoż sądu liczne w oddziałach procesowych napotkane nieprawidłowości w zastosowaniu nowych ustaw procesowych, z których na ważniejsze, więcej jaskrawe i oczywiście sprzeczne z wyraźnym przepisem ustawy, zwróciło to Prezydium uwagę sądów następującej treści okólnikiem:

1. Wyznaczanie i odraczanie terminów do ustnej rozprawy kontradyktorycznej — I. audyencya.

Tendencją nowych ustaw procesowych jest zapewnienie szybkości i tanioci postępowania; w szczególności stanowi ustawa w §. 440. ustęp 4. p. c., że rozprawa w sprawach przekazanych Sądom powiatowym ma być o ile możliwości na pierwszym na skargę wyznaczonym terminie ukończoną, termina zaś do rozprawy w sporach pilnych n. p. prowizoryalnych, mają być o ile możliwości na ten sam dzień, w którym skargę podano, wyznaczone (§. 436. p. c.).

Postanowieniom powyższym ustawy nie czyni zadość, naraża na niepotrzebne i dotkliwe koszta oraz stratę czasu ludność wiejską oraz sam siebie obarcza niepotrzebną pracą sędziego, który wyznacza na skargę termin do rozprawy po 2 miesiącach od wniesienia skargi i odracza bez potrzeby rozprawę kilkakrotnie w 2 do 3 miesięcznych odstępach czasu.

Również wielce wadliwym i przewleczeniem sporu powodującym jest wyznaczanie w sporach przekazanych sądom powiatowym pierwszej audyencyi, która w myśl §. 440 p. c. winna być w tychże sporach tylko wyjątkowo zarządzoną, wyznaczanie jej opóźnia załatwienie sprawy, jest zatem zbyt szkodliwe a jako środek przewlekania, tak jak częste odraczania terminów, pod żadnym względem cierpienie być nie może; wyznaczanie zaś w myśl powołanego §. 440 p. c. od razu terminu do rozprawy umożliwia ukończenie sporu na tymże terminie bez potrzeby wyznaczenia osobnej I. audyencyi.

Powodem częstego odraczania rozprawy jest także i okoliczność, że sędziowie nie korzystają z przysługującego im w myśl §. 183 p. c. a z ich władzy dyskrecjonalnej wpływającego prawa koncentracji materiału dowodowego, pozostawiając troskę o dostarczenie tegoż materiału stronom względnie tychże pełnomocnikom, w którychto ostatnich interesie leży, nieraz proces jak najdłużej przewlekać.

Wreszcie wypada zwrócić uwagę na okoliczność, że nieprzestrzeżenie przepisu §. 137 p. c. a mianowicie ustnego natychmiastowego wyznaczenia dnia i godziny nowej audyencyi w razie odroczenia poprzedniej nie przyczynia się do przyspieszenia postępowania, przeciwnie odbiera wszelką wartość i postępek nowej judykatury, — dlatego tolerowane być nie może.

2. Uchwała na dowód z przesłuchania stron i świadków.

Nie wystarcza i sprzeciwia się przepisowi §. 375 p. c. krótkie zanotowanie w protokole rozprawy zapadłej uchwały na dowód z przesłuchania stron względnie świadków bez podania spornych okoliczności faktycznych, które w uchwale tej oznaczonym środkiem dowodowym stwierdzonymi być mają.

3. Uwidocznienie wywodów stron dotyczących się stanu sprawy w stanie faktycznym wyroku.

Ustawa stanowiąc w §. 445. p. c., że w razie przeprowadzenia i ukończenia rozprawy na jednym terminie wywody stron dotyczące się stanu sprawy nie potrzebują być protokołowanymi, lecz mogą być uwidocznionymi w stanie faktycznym wyroku, który w tym wypadku ma być w 3 dniach po zamknięciu rozprawy złożony w kancelaryi sądowej do przeglądu dla stron, — stara się oszczędzić sędziemu podwójne uwidocznianie wspomnianych wywodów stron w protokole rozprawy oraz w stanie faktycznym wyroku.

Sędzia, który powyższego trzechdniowego terminu nie przestrzega, lecz z wygotowaniem stanu faktycznego miesiącami zwleka, dopuszcza się wielkiej lekkomyślności, nadto utrudnia sobie pracę, albowiem sam o przebiegu rozprawy i treści wywodów stron z upływem czasu, coraz więcej zapomina, osłabia wiarygodność po upływie długiego czasu przez siebie wygotowanego stanu faktycznego, powoduje tegoż niedokładność a możliwie sprzeczność z rzeczywistymi wywodami stron i daje powód do licznych sprzeciwów.

4. Dowód z przesłuchana stron.

Jasny przepis §. 371 p. c. stanowiący, że dowód z wysłuchania stron powinien być dopuszczonym dopiero wtedy, kiedy nie ma innych środków dowodowych, zdawałby się wykluczać możliwość błędnego jego stosowania.

A przecież zdarzają się wypadki, że sędzia mimo ofiarowanego przez stronę na fakt sporny dowodu ze świadka, najpierw wydał uchwałę na dowód z wysłuchania stron a nawet jedną z nich pod przysięgą przesłuchał a dopiero potem wydał nową uchwałę na dowód ze świadka celem stwierdzenia tego samego faktu.

Obowiązkiem przełożonych sądu jest czuwać nad tem, aby takie pogwałcenie ustawy się nie powtarzało.

5. Komisyje w prowizoryach.

Przeprowadzenie rozprawy w sporach o naruszenie posiadania na miejscu przedmiotu sporu nie jest w ustawie uzasadnionem, a powinno się odbywać jedynie wyjątkowo w przypadku, gdy jasno się okazuje ze skargi prowizoryalnej lub z rozprawy, że ostatni stan faktycznego posiadania nie da się inaczej skonstatować, jak tylko na miejscu przedmiotu sporu.

Wysyłanie komisji sądowej na miejsce przedmiotu sporu połączone jest z dotkliwymi dla stron i nieraz wielce niestosunkowymi do przedmiotu sporu kosztami, zabiera wiele drogiego czasu sędziemu i budzi u publiczności podejrzenie, że takie rzeczy dzieją się w tym celu, aby sędzia otrzymał kosztą komisji.

Przełożeni sądów powiatowych mają gorliwie czuwać pod własną odpowiedzialnością na tem, aby bez potrzeby koniecznej komisje na miejsce położenia przedmiotu spornego nie były wysyłane.

Prezydyum wyższego Sądu kraj. będzie czuwało nad tem, aby potrzeba wysłania komisji sądowej była zbadaną a w wypadku, gdy komisja okaże się niepotrzebną, spowoduje zwrot pobranych przez sędziego kosztów komisyjnych tej stronie, która je złożyła ewentualnie pociągnie winnego do odpowiedzialności. (Okólnik Prezydyum c. k. wyższego Sądu krajowego w Krakowie z 16. września 1898. Prez. 10723²/₉₈.)

To samo Prezydyum wydało też następujący okólnik z powodu poczynionych przez c. k. inspektora sądowego przy wizytacji poszczególnych sądów krakowskiego okręgu apelacyjnego dalszych ujemnych spostrzeżeń:

1. Brak kontroli sędziów samoistnych i kancelaryi sądowej ze strony Przełożonych sądów powiatowych.

Ustawa organizacyjna w §§ 25 i 63. nałożyła na przełożonych Sądów obowiązek ogólnego nadzoru służbowego, instrukcja sądowa zaś w §§. 1 i 2. wyjaśniła szczegółowo i dokładnie ten ich obowiązek stanowiąc mianowicie, że przełożeni Sądów mają nadzorować wszystkie przy Sądzie ustanowione i w Sądzie zatrudnione osoby, przeglądać od czasu do czasu ich prace, oraz wpływać na to, by wzajemne wspieranie się między osobami zatrudnionymi w sądzie służbę ułatwiało i popierało.

Jasną jest rzeczą, że z pod tej kontroli Przełożonych Sądów nie są bynajmniej wyłączonymi sędziowie samoistni, ani też oddziały kancelaryjne tymże sędziom przydzielone (§§. 33, 307, 309 i 310 Instr. sąd.). Przełożeni Sądów, winni szczególnie w obecnych czasach przejściowych z niemordowana pilnością i troskliwością, zapomocą ciągłego kontrolowania sędziów podwładnych i kancelaryi sądowej starać się zaznajomić z tokiem i sposobem załatwiania poszczególnych spraw, celem spowodowania jednostajnego tychże załatwiania w różnych oddziałach sądowych, poczynienia kroków do możliwie sprawiedliwego podziału czynności (§. 26 ust. org. i 17 Instr. sąd.), aby zapobiedz nadmiernemu obciążeniu pracą poszczególnych oddziałów sądowych, które powoduje zastój, a co najmniej niedającą się usprawiedliwić zwłokę w wymiarze sprawiedliwości, zaprowadzenia wreszcie w kancelaryi sądowej tego, czego od niej należy żądać i czego ta kancelarya u siebie ściśle i bezwarunkowo przestrzegać winna, to jest wzorowego porządku. — Instrukcyja sądowa żąda bezustannej i ścisłej kontroli, oraz pouczenia funkcjonaryszy kancelaryjnych ze strony kierowników oddziałów i naczelników Sądu.

2. Wygotowanie stanu faktycznego wyroku.

Wielu sędziów sporządza z reguły stan faktyczny wyroku w ten sposób, że poprostu zakresła ze skargi lub innego pisma procesowego, ewentualnie rozwlekłego protokołu rozprawy bezpotrzebnie długie wywody stron i zeznania świadków, nie pomnąc na to, że stan faktyczny wyroku, ma być wedle §. 417 p. c. zwięzłym przedstawieniem z ustnej rozprawy okazującego się stanu rzeczy.

Ustawa zatem zwalnia sędziego od niepotrzebnej i zbytej pisaniny, wymaga jednak od niego, aby dołożył starania i z tego, co na rozprawie słyszał i widział, stan rzeczy treściwie przedstawił.

Sporządzając stan faktyczny wyroku stosownie do przepisu ustawy, sędzia ćwiczy swój umysł, czy się pisać krótko i zwięźle dochodząc z czasem pracą, przy mniejszych nawet nieraz zdolnościach, do wielkiej w tym kierunku wprawy, przeciwnie zakreslenie z innych pism niepotrzebnych i rozwlekłych ustępów, świadczy jedynie o lenistwie i bezmyślności sędziego, stoi w sprzeczności z jasnym postanowieniem ustawy, jest wielce przy odczytywaniu wyroku niewygodnem i powoduje nadto nieusprawiedliwione obciążenie sił pisarskich.

3. Zastanawianie dozwolonej licytacji ruchomości.

Błędną i z ustawą niezgodną jest praktyka wielu sądów powiatowych, które zastanawiają dozwoloną licytację ruchomości w wypadku, gdy wierzyciel popierający egzekucję do licytacji się nie zgłosił, pomimo, że w podaniu o dozwolenie licytacji ruchomości, wcale nie prosił o wydanie uchwały, że licytacja jedynie za jego zgłoszeniem ma być przedsięwziętą. — Licytacja dozwolona winna być w myśl §. 16. o. e. z urzędu bez dalszego wniosku egzekwenta wykonana, chyba że prosił o przedsięwzięcie jej za jego zgłoszeniem się. Przemawia

za tem przepis ustępu ostatniego §. 161 instr. sąd. — Jeżeli bowiem czynność egzekucyjna ma być w nieobecności wierzyciela popierającego egzekucją przedsięwzięta pomimo, że tenże wprawdzie o przedsięwzięcie jej przy jego interwencji upraszał, lecz w oznaczonym czasie na miejscu się nie stawił, to tem więcej licytacja przedsięwzięta być winna bez interwencji jego, gdy żadnego zastrzeżenia w prośbie o dozwolenie licytacji nie uczynił.

Wskazaniem więc jest polecenie organom wykonawczym, żeby w wypadku, gdy licytacja ruchomości ma być bez zgłoszenia się egzekwenta przedsięwzięta, przy przedsięwzięciu zajęcia ruchomości interesowanych pouczyły, że licytacja w tym wypadku jedynie na wyraźny wniosek wierzyciela egzekucję popierającego, a nie przez samo tylko jego niejawienie się na terminie licytacyjnym zastanowioną być może.

4. Kontrola nad notaryuszami jako komisarzami sądowymi.

Ustawa stanowiąc, że spisywanie akt spadkowych, jak aktu zejścia, inwentarza i t. p. może być poruczone notaryuszom jako komisarzom sądowym, miała na celu obok zwolnienia sądów od zbytniego nawału czynności, głównie przyspieszenie toku pertraktacji spadkowej wychodząc ze założenia, że notaryusze w zamian za zapewnienie im stałego i pewnego dochodu, dokładnie i prędzej jak w sądzie akta odnośnie spisywać będą. Cel ten ustawy osiągnięty jednak nie został, z winy notaryuszy i sądów. Pierwsi nie czynili zazwyczaj zadosyć poleceniom sądowym w zakreślonym im uchwałą do przedłożenia akt terminie, sądy zaś nie starały się, aby polecenia ich były wykonywane. Wprawdzie zagrażały i zagrażają sądy opieszałemu notaryuszowi grzywną i nakładają ją na niego, ale grzywien tych przeważnie nie ściągają, przeciwnie odpisują je notaryuszom bądź to wskutek zupełnie nieraz ważnymi powodami nieusprawiedliwionej wniesionej prośby, bądź też wskutek niezgodnej z rzeczywistością relacji woźnego, że grzywny nie mógł ściągnąć i t. p. — Prezydyum nie ścierpi na przyszłość podobnego postępowania, aby polecenia Sądów przez osoby pod powagą urzędową ustanowione, komisarzami sądowymi będące i za wykonywanie powierzonych im czynności odpowiednio wynagradzane, nie były na czas wykonywane i w tym celu wszystkim sądom poleca, aby w razie zauważenia opieszałości ze strony komisarzy sądowych, użyły wszelkich środków przymusowych, a nie tylko nimi groziły, w szczególności zaś, aby nałożone grzywny ściągaly ewentualnie z kwot, które tytułem przyznanych komisarzom sądowym za spisanie aktów spadkowych należyłości przez kancelaryę sądową dla nich ściągnięto. (Okólnik Prezydyum c. k. wyższego Sądu krajowego w Krakowie z 1. paź dziernika 1898, Prez. 11255/2/98.)

Doręczenie uchwały egzekucyjnej zobowiązanemu i przedkładanie rekursów przeciw takim uchwałom. Postępowanie, wedle którego uchwałą pozwalającą zajęcia ruchomości doręcza się zobowiązanemu przed wykonaniem egzekucyi, sprzeciwia się przepisowi §. 253 o. e. Może się jednak zdarzyć, że w chwili wniesienia rekursu przez egzekwującego wierzyciela termin do rekursu dla zobowiązanego jeszcze biedz nie zaczął. Jeżeli ze względu na przedmiot zażalenia nie jest możliwem odrębne rozstrzygnięcie rekursu wierzyciela egzekwującego, należy przedłożyć rekurs tegoż dopiero po upływie terminu do rekursu dłużnika lub po wniesieniu rekursu przez dłużnika. W tym celu sąd egzekucyi pozwalający winien o rekursie egzekwującego wierzyciela zawiadomić sąd egzekucyjny i wezwać go o podanie daty doręczenia uchwały dłużnikowi. Wprawdzie odwieka się w takim razie nieco przedłożenie rekursu, jednak mniejsze ma ono znaczenie, niż gdy dłużnik naprzód dowiadyuje się o grożącej egzekucyi i uzyskuje czas

do przygotowania się celem jej udaremnienia. Jeżeli egzekucya ma być wykonana tylko za zgłoszeniem się, należy zawiadomić egzekwującego wierzyciela, że jego rekurs będzie przedłożony sądowi rekursowemu dopiero wtedy, gdy wpłynie rekurs dłużnika lub upłynie termin do tego rekursu. To zawiadomienie zniewoli wierzyciela do zgłoszenia się do egzekucyi lub oznajmienia, że egzekucya ma być wykonana bez zgłoszenia się. (Rozp. Min. spraw. z 24. marca 1899, l. 6569).

Dodatki na rzecz zakładów ubezpieczeń od wypadków i kas chorych.

Wedle rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 19. Sierpnia 1898. L. 18827. (Dziennik rozporządzeń minist. Nr. XVI. z r. 1898) przyznano dodatkom na rzecz zakładów ubezpieczeń od wypadków i dodatkom za rzecz kas chorych charakter danin publicznych, które ciążyą na przedsiębiorstwach obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków podlegających — i zwrócono uwagę Sądów, że wedle przepisu §. 172. 1. o. e. mają one zawiadamiać zakłady ubezpieczeń i kasy chorych do przypisywania tych dodatków powołane o przymusowej sprzedaży nieruchomości w tych wypadkach, gdy na odnośnej nieruchomości prowadzonym jest przedsiębiorstwo do ubezpieczenia obowiązane, lub gdy przynajmniej nie jest widocznem, że dodatki te nie wchodzą w rachubę.

Co do przymusowej sprzedaży rzeczy ruchomych postanawia powyższe rozporządzenie minist., iż dopiero przy rozdziale kwoty uzyskanej ze sprzedaży takich ruchomości, na których ciążyć by mogła zaległość z tytułu rzeczonych dodatków na ubezpieczenie, — należy zakładom ubezpieczeń i kasom chorych ułatwić możność do zgłoszenia ich pretensyi.

Zakład ubezpieczeń robotników od wypadków dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie odniósł się do Prezydium c. k. wyższ. Sądu kraj. we Lwowie w kwestyi powyższej pismem, z którego wnioskować należy, iż sądy dotychczas bądź wcale nie, bądź też nie we wszystkich odnośnych wypadkach egzekucyi — stosują się do wyż powołanego rozporządzenia ministeryalnego. Przypomina się przeto wszystkim sądom lwowskiego wyższo-sądowego okręgu ścisłe przestrzeganie powołanego rozporządzenia, — przytem zwraca się ich uwagę na przepisy §. 1. ust. z 28. Grudnia 1887. Nr. 1. dz. pp. z roku 1888 i na artykuł I. ust. z 20. lipca 1894. Nr. 168. dz. pp., wedle których obowiązkowi ubezpieczenia robotników od wypadków podlegają następujące przedsiębiorstwa:

a) Wszelkie fabryki tj. zakłady przemysłowe zatrudniające ponad 20 robotników przemysłowych jak: n. p. drukarnie, litografie i t. d.

b) huty i kopalnie minerałów niezastrzeżonych (nafta, wosk ziemny);

c) przedsiębiorstwa przemysłowe obejmujące wykonywanie budowl i więc: budownictwo cywilne, budowa dróg, kolei, mostów, kanałów, regulacya rzek tudzież murarstwo, ciesielstwo i t. p. i wykonywanie na budowlach lakiernictwa, sztukatorstwa, ślusarstwa, blacharstwa, kafarstwa i t. p.

d) przedsiębiorstwa wyrabiające lub używające materiałów wybuchowych, tj. wyrób prochu strzelniczego, nitrogliceryny, nabojów, lontów, kapsli itp.;

e) przedsiębiorstwa przemysłowe rolne i leśne, w których używa się kotłów parowych lub motorów poruszanych siłą elementarną lub zwierząt. Należą tu: młocarnie, siewczkarnie, młyny, gorzelnie, browary kieratowe, parowe, wodne, tartaki, zakłady kąpielowe i wszelkie zakłady przemysłowe (bez względu na liczbę robotników), w których używa się motorów, więc: obrabianie metali, żelaza, fabryki maszyn, i różnych narzędzi, fabryki przetworów chemicznych, farb, wytworów smołowych, nawozu sztucznego, świec, mydła, rafinerye nafty, fabryki tłuszczów, sukna, płótna i innych tkanin, papieru, masy drzewnej i wyrobów z papieru, fabryki skór i wyrobów ze skóry, wyrób dębniaka, materiałów drzewnych, koszykarskich, fabryki artykułów żywności: jak konserw, czekolady, cukru, octu, spirytusu, fabryki tytoniu, odzieży, piór, pralnie i t. p.;

f) wszelkie przedsiębiorstwa kolei parowych, konnych, gazowych, elektrycznych;

g) wszelkie przedsiębiorstwa przemysłowe, trudniące się przewozem osób i rzeczy na lądzie i wodą, a więc: poczty, okręty, fiakry, spławy drzewa, przewozy rzeczne i t. p.;

h) przedsiębiorstwa trudniące się zarobkowo czyszczeniem ulic i budynków, a więc: czyszczenie okien, dachów, kominiarstwo;

i) przedsiębiorstwa czyszczenia kanałów;

k) zawodowe straże pożarne;

l) przedsiębiorstwa przemysłowe kamieniarzy, studniarzy i wyrabiających konstrukcje z żelaza;

m) przedsiębiorstwa przemysłowe składów towarów (obcych) domy składowe, i większe składy drzewa i węgla;

n) przedsiębiorstwa teatrów stałych — odnośnie do wszystkich zajętych przy takowych robotników i urzędników — oraz personelu aktorskiego. (Okólnik Prezydium c. k. Wyższego Sądu krajowego we Lwowie z dnia 30. kwietnia 1899. Praes. ⁵⁴⁸²/₁₇ N. 99.).

Termin licytacyjny. Doszło do wiadomości Prezydium c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie, że jeden ze Sądów powiatowych jako sąd egzekucyjny wyznaczył termin do przymusowej sprzedaży nieruchomości na godzinę 10 przed południem, a gdy po wywołaniu licytacji punktualnie o godz. 10 nikt z oferentów ani żadna ze stron się nie jawni, ogłosił sędzia uchwałę zastanawiającą postępowanie licytacyjne z urzędu — i w obec zapadłej uchwały nie dopuścił już do oferowania pełnomocnika egzekucję popierającego banku mimo, że tenże pełnomocnik zgłosił się u sędziego w charakterze oferenta już w 5 minut po godzinie 10.

W wypadku tym zastosował sędzia „per analogiam“ przepis §. 151 ust. 3. o. e. i wychodząc z zapatrywania, że skoro sprzedaż odbyć się nie może, gdy na terminie licytacyjnym ofiarowano mniej niż oferta najniższa wynosi, — to tem bardziej miejsce to mieć musi, gdy na terminie tym z powodu niejawienia się oferentów żadnej oferty nie wniesiono.

Pominięcie zaś przepisu §. 179. ust 2 o. e., który poleca półgodzinne wyczekiwanie na oferentów, tłumaczył w danym wypadku sędzia egzekucyjny pojmowaniem powyższego przepisu ustawy w ten sposób, iż owo półgodzinne wyczekiwanie tylko wówczas ma być przestrzeganiem, jeżeli już przy wywołaniu licytacji oferenci byli obecni ile że ten półgodzinny czas przeznaczony jest głównie do udzielania wyjaśnień i objaśnień z §. 168. o. e. oferentom, którzy już z chwilą wywołania się zjawili.

Nie ulega wątpliwości, że powyższe zapatrywanie sędziego egzekucyjnego było mylnem i nie odpowiadało intencji ustawy w szczególności §. 179. o. e., który to przepis postanawia wyraźnie, iż wezwanie do wnoszenia ofert dopiero po upływie tej półgodziny nastąpić może. — Przepis ten ma na celu zapobieżenie szkodliwemu dla interesów stron pospiechowi w przeprowadzaniu terminów licytacyjnych, a zaram umożliwienie oferentom zasiągnięcia informacji §. 178 o. e. przepisanych, z których w ciągu owej półgodziny korzystać mogą; — lecz wolno im także rzec się tych wyjaśnień i dla zaoszczędzenia czasu zgłosić się wprost do wnoszenia ofert dopiero z upływem rzeczonyj pół godziny, gdyż bez względu na wcześniejszą ich nieobecność wnoszenie ofert i tak dopiero po upływie tego pół godzinnego czasu nastąpić może.

Dla wprowadzenia jednolitego postępowania Sądów egzekucyjnych w wypadkach, gdzie oferenci nie jawią się w ściśle oznaczonej godzinie na terminie do przymusowej sprzedaży nieruchomości wyznaczonym, — widzę się spowodować

wanym — z upoważnienia c. k. Ministerstwa sprawiedliwości — wezwać Przełożenia Sądowe o pouczenie sędziów egzekucyjnych, że termin do przymusowej sprzedaży nieruchomości wyznaczony dopiero wtenczas jako upadły uważać należy, jeżeli po upływie pół godziny od chwili jako początek terminu licytacyjnego wyznaczonej żaden oferent się nie zgłosił lub też żadnej nie wniesiono oferty; albowiem wedle §. 179. ust. 2. o. e. przed wpływem tego półgodzinnego wyczekiwania nie może nastąpić ani wezwanie do wnoszenia ofert ani też samo wniesienie oferty. (Okólnik Prezydium c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie z dnia 11. Lipca 1899. Praes. ^{8730/17} N/99).

Ordynacja egzekucyjna (§. 46.). W ostatnich czasach doszły do wiadomości Ministerstwa sprawiedliwości wypadki, w których zobowiązany przedkładając pocztowy rewers nadawczy na wysłany pod adres egzekwującego wierzyciela lub jego zastępcy list pieniężny skłonił organ wykonawczy z powołaniem się na przepis §. 46. o. c. do wstrzymania się z wykonaniem zleconej mu czynności egzekucyjnej. Następnie okazało się, że zobowiązany wysłał do egzekwującego wierzyciela własne bezwartościowe akcepta w kowercie pieniężnej, aby w ten sposób przyjść w posiadanie pocztowego rewersu nadawczego na wysłane pieniądze, który starał się po myśli §. 46. o. e. zużytkować

Spostrzeżenia te podaje Ministerstwo sprawiedliwości do wiadomości wszystkich sądów z wezwaniem, zaostrożenia przez odpowiednie pouczenie organów wykonawczych dokładnego przestrzegania przepisu §. 46. o. e.

Nie jest bowiem usprawiedliwione wstrzymanie czynności egzekucyjnej wtedy, gdy zobowiązany przed okazanie pocztowego receptisu nadawczego wykazuje, iż pocztą wysłał jakąś posyłkę pieniężną lub wartościową do egzekwującego wierzyciela. Organ wykonawczy jest raczej do takiego wstrzymania tylko wówczas uprawniony, jeśli przez nadawczy receptis pocztowy będzie dostarczony dowód, że sumę, z powodu której ma miejsce czynność przymusowa, po wydaniu nakazu przez organ wykonawczy wykonać się mającego, celem zapłaty dla egzekwującego wierzyciela „na poczcie wpłacono“. Ma to miejsce wówczas, jeżeli 1. odnośną kartę przekazem pocztowym wysłano do wierzyciela lub 2. celem wypłacenia tej sumy wierzycielowi wpłacono takową w urządzie pocztowych kas oszczędności.

Jako dokumenta dowodowe uważać więc należy wyłącznie receptisy pocztowe nadawcze na przekazy pocztowe i kupony poświadczenia odbioru (Empfandscheine) pocztowej kasy oszczędności; jak o tem stanowi I. rozdział str. 31. instrukcyi dla organów wykonawczych; na nadawcze receptisy pocztowe na nadane jako listy pieniężne posyłki nie należy brać żadnego względu. albowiem nie zachodzi tu wyraźnie wymagana ordynacją egzekucyjną wpłata pewnej sumy pieniężnej na poczcie i zawsze zachodzi wątpliwość, czy treść listu pieniężnego odpowiada rzeczywistości deklaracyi.

W końcu zauważa się, że z urzędowych formularzy receptisów nadawczych jasno wynika, czy wykazana zapłata jako otwarta posyłka pieniężna nastąpiła przekazem pocztowym. Istnieją bowiem dla przekazów pocztowych osobne receptisy nadawcze, które się tem różnią od innych, że w pierwszej rubryce: „przedmiot“ wyraźnie dodane są wyrazy: „przekaz pocztowy Nr. . . .“ (Rozp. Min. spraw. z 4. marca 1899. L. 4969).

TREŚĆ: O zabezpieczeniu wedle ordynacji egzekucyjnej przez Dra Józefa Bühna (C. d.). — O prorogacyi miejscowej własności sądu i jej stosunku do prorogacyi rzeczowej przez Dra M. Allerhanda. — Odpowiedź Drowi Lilienfeldowi przez Dra K. Czarnika. — Okólniki i rozporządzenia ministerjalne.
